

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár

A 2018-as szakmai beszámoló és 2019-es munkaterv értékelés

Általános megállapítások a beszámoló egészéről

A II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár Borsod-Abaúj-Zemplén megye és Miskolc megyei jogú város meghatározó kulturális intézménye, amely változatos szolgáltatás és programkínálatával, valamint a használók információs, kulturális, tanulási és közösségi igényeinek kielégítésével áll a helyi és a megyei lakosainak rendelkezésére.

A beszámolóban bemutatott tevékenységek és cselekvések összhangban vannak az intézmény stratégiai céljaként megfogalmazott 7 kiemelt területtel. A beszámoló igényes, jól strukturált és részletes.

Szervezeti helyzet – kritikus pontok

Az intézmény számára rendelkezésre álló 101 státusz száma nem változott, de a belső arányok igen. A könyvtári szakmai munkakörben foglalkoztatottak száma teljes munkaidőre átszámítva 2 fővel csökkent, az egyéb alkalmazottak száma pedig ugyanennyivel nőtt. A beszámoló részletesen leírja a változásokat.

A miskolci könyvtár is szembesült azzal, hogy nehéz jól képzett munkatársakat találni a szakmai feladatokra. Pozitív irány, hogy a kulturális közfoglalkoztatottak száma jelentős mértékben csökkent, már csak 4 fő dolgozik a megyei hatókörű városi könyvtárban ilyen formában.

Alapfeladatok teljesülése, szolgáltatás kínálat, kritikus pontok

A nyitvatartás vonatkozásában a könyvtári eléri a minimálisan ajánlott 50 órát. Fontos, hogy az intézmény prioritásként kezeli a hétvégi és a munkaidő utáni nyitvatartást is. Ezekben az időszakokban így a lakosok szélesebb köre számára elérhető a könyvtár minőségi szolgáltatása. Javasoljuk, hogy vizsgálják meg a nyitvatartási idő további esetleges növelésének lehetőségét.

Kiemelendő, hogy a nyitvatartási idő módosítását a könyvtár az olvasói igények figyelembe vételével alakította ki, ahogy az is, hogy a nyári zárvatartást igyekeztek a lehető legrövidebb időre korlátozni.

A beiratkozottak, a használatok, a kölcsönzött dokumentumok és a távhasználatok számát is sikerült növelni, ami mindenképpen pozitív visszajelzés az intézmény munkájára vonatkozóan.

Intézményi terek és fejlesztések – kritikus pontok

A könyvtár igyekszik a meglévő tereit komfortosabbá és kényelmesebbé tenni, ugyanakkor a rendelkezésre álló épületek érdemben nem változtak az elmúlt években. Ez korlátokat és nehézségeket jelent a működés során. Összesen 7 épületben működik az intézmény, ezek közül 4 felújításra szorul. Javasoljuk, hogy készüljön egy fejlesztési terv az épület jövőbeni korszerűsítése vonatkozásában.

Gyűjtemény

A gyarapításra szánt összeg, a gyarapított könyvek, audiovizuális dokumentumok és folyóiratok mennyisége egyaránt nőtt az elmúlt évhez képest. Örömteli, hogy a helyismereti, gyermekkönyvtári, zenei és nemzetiségi dokumentumok beszerzésében is pozitív elmozdulás tapasztalható. Fontos, hogy a kedvező folyamatokat megtartsák a jövőben is.

A gyűjtemény frissességének megőrzése érdekében fontos, hogy a gyűjtemény egyensúlyának megtartása érdekében az apasztás is folyamatos legyen.

Elektronikus könyvtár

Az intézmény törekedett rá, hogy az elektronikus katalógusban feltárt művek aránya megközelítse a 100%-ot. A tervezett 97%-os célértékhez képest már 99% érhető el a katalógusban elektronikusan. Ez a könyvtárosok elkötelezett munkáját dicséri. Kérjük, hogy a feldolgozást továbbra is tekintsek prioritásnak, hogy minél hamarabb biztosítva legyen a felhasználók számára az állomány teljes körű kereshetősége.

A könyvtár rendelkezik digitalizálási stratégiával, amelyet 2018-ban a Közgyűjteményi Digitalizálási Stratégia figyelembe vételével átdolgoztak.

A digitalizálás során prioritást élveznek a helytörténeti szempontból jelentős tartalmak. Az intézmény a digitalizált dokumentumokat közzéteszi a Hungaricana közgyűjteményi portálon és az Europeana-n is.

Innovatív elemekről terv – értékelés

A beszámoló összesen 6 innovatív elemet említ.

Ezeknek a megoldásoknak egy jelentős része partnerségen alapul, ami pozitívum. Az innovációnak azonban jelentős újdonságértékkel kell bírnia. Javasoljuk ezeket a törekvéseket tovább erősíteni a használói elégedettség növelése érdekében.

Infrastruktúra – kritikus pontok, megállapítások

A könyvtár törekszik arra, hogy a használók számára modern és vonzó környezetet teremtsenek és ehhez előteremtsék a szükséges pénzügyi erőforrásokat. A fenntartó 10 millió forintos támogatásával sikerült a központi épület balesetveszélyessé vált földszinti burkolatát és az első emelet padlóburkolatát kicserélni. A József Attila Fiókkönyvtár belső berendezésének megújítására az NKA Közgyűjteményének Kuratóriumának kiírására pályázva sikerült 3,5 millió forintot nyerni.

Fedezet hiányában nem sikerült megvalósítani a Lévay József Műemlékkönyvtár klímaberendezésének a cseréjét. Erre a következő évben fog sor kerülni, ami kiemelten fontos egy műemléki épület esetében is.

Projektek

A könyvtár sikeresen pályázott Európai uniós forrásokból megvalósított könyvtárbusz és informatikai beszerzésekre, valamint DJP pont felállítására. Együttműködnek országos fejlesztési projektek megvalósításában is a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár „Az én könyvtáram” és az Országos Széchényi Könyvtár által megvalósított „Cselekvő Közösségek – aktív közösségi szerepvállalás” projektek keretében.

Ezeken kívül több NKA és EMMI pályázatban is érdekelt az intézmény. A pályázati aktivitás megfelelő, ennek fenntartása fontos a következő években is.

Képzés – kommunikáció

A könyvtár képzési tevékenységével elért használók száma jelentős és 2018-ban sikerült is növelni a résztvevők számát (+7,8%), jóllehet, kevesebb képzést tartottak (-6,16%), mint az előző évben.

Minőségmenedzsment

A beszámoló bemutatja a használói elégedettségmérés eredményeit. Tavalyhoz képest összesen kétszer kérdezték meg a használókat az elégedettségükről és az igényeikről. Mind az elégedettség- és igényvizsgálatok, mind az azokban megkérdezettek száma elmarad a tavalyi értékhez képest.

A könyvtár 2017 óta viselheti a Minősített Könyvtár címet. A következő évek feladata a fenntartható és folyamatos fejlődés biztosítása lesz. Az eredmények megtartása bizonyos esetekben nehezebb, mint azok elérése. Kérjük az intézményt, hogy Minősített Könyvtár cím birtokosaként más intézmények számára is mutassa meg a minőségmenedzsment területén végzett munkáját, hogy a megye többi könyvtárában is adaptálhassák a sikeres módszertanokat.

Rendezvények

Az intézmény törekszik rá, hogy a szervezett programokkal is valódi közösségi térré váljon, népszerűsítse az intézményt, a gyűjteményt, az irodalmat, a művészeteket és a tudományt. Ezen a téren vegyes képet mutat az intézmény teljesítménye: megyei szinten emelkedett, városi szinten csökkent mind a könyvtári programok,

mind pedig az azokon résztvevők száma. A könyvtár a rendelkezésre álló források hiányával magyarázza a csökkenést, ezért javasoljuk fenntartói támogatás növelését Miskolc város lehetőségeihez igazodva. A bemutatott programkínálat igényes.

Kiadványok, tudományos munka

A II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár tudatosan megteremti a tudományos kutatás feltételeit azzal, hogy a munkatársak munkaidejükben végezhetnek kutatást. A kutatás éves időalapja nem változott az előző évekhez képest. A publikációk száma kis mértékben csökkent, a könyvtár által készített kiadványok száma pedig nőtt. Fontos, hogy a könyvtár tudatosan alakított ki partneri kapcsolatokat a megye más kulturális intézményeivel tudományos igényű projektek megvalósítása érdekében. Az együttműködés kiemelt jelentőségű a helytörténeti vonatkozású kutatások vonatkozásában.

PR

Az intézmény jó kapcsolatot ápol a helyi médiával. Az összes sajtómegjelenések száma 870-ről 1117-re nőtt 2017-ről 2018-ra. Mind ezek mellett a könyvtár figyelmet fordít a közösségi médiában és az intézményi honlapon való megjelenésekre is, ami könyvtári szolgáltatások, kulturális és tanulási lehetőségek megismertetésében, kommunikálásában kiemelten fontos.

Területi ellátás

A KSZR keretében 2018-ban 325 települést láttak el, amelyhez 2019-ben újabb két település csatlakozik. A területi ellátás a megyében komplex feladat, amely magában foglalja a folyamatos együttműködést, rendszeres helyszíni látogatásokat, tanácsadást, gyakorlati segítségnyújtást. Számos programot igyekeztek megvalósítani megyeszékhelytől távolabbi településeken is, ezzel is gazdagítva a helyben élők számára elérhető kulturális kínálatot.

Kiemeljük az olvasásnépszerűsítő játékot, amellyel több településről, számos csapattal egy igazi megyei hatókörű programot sikerült indítani.

Az újonnan beszerzendő könyvtárbusszal a területi ellátás feltételei tovább fognak javulni.

A megyei hatókörű városi könyvtár a KSZR szolgáltató helyek mellett tudatosan figyelmet szentel a nyilvános jegyzéken szereplő és a nyilvános könyvtári jegyzéken nem szereplő intézményeknek is, ezzel igyekszik összetett képet formálni a megye könyvtári ellátásának helyzetéről.

Gazdálkodás – kritikus pontok, megállapítások

A könyvtár bevételei jelentős mértékben nőttek az elmúlt évhez képest, amelyből a legfontosabb tételt a központi költségvetési támogatás növekedése jelenti.

Az intézmény gazdálkodása – a bemutatott számok alapján – fegyelmezett és kiegyensúlyozott.

Partnerség, önkéntesség

A II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár igyekszik a helyi partnerekkel (civil szervezetek, oktatási intézmények) kölcsönös előnyökön alapuló együttműködések kialakítását.

Az iskolai közösségi szolgálatban résztvevők száma jelentősen (39,6%-kal) csökkent az elmúlt évhez képest. Az önkéntesek száma nőtt (2-ről 4 főre), de további jövelés javasolt.

Mutató táblák értékelése – kritikus pontok, megállapítások

A beiratkozott olvasók és a könyvtárhasználatok számában egyaránt minimális növekedés tapasztalható. A pozitív tendenciák megtartása fontos feladatnak ígérkezik az elkövetkező években. A mutató táblákban bemutatott folyamatok illeszkednek a megyei hatókörű városi könyvtárak szintjén aktuális trendekhez, tendenciákhoz. A könyvtár igyekszik a kihívásokra a használók igényeinek megfelelő válaszokat adni.

Összegző megállapítások, fejlesztési célok, melyek megvalósítására 2019-ben törekedni kell:

- A használók számának és lakosságon belüli arányának további növelése.
- A minőségmenedzsment területén elért eredmények fenntarthatóságának hosszú távon való biztosítása a használói igények figyelembe vételével.
- A gyűjtemény 100%-os feltárása az elektronikus katalógusban.
- Önkéntesség, társadalmi szerepvállalás erősítése a könyvtári folyamatokban.

A 2019. évi munkaterv értékelése

A munkatervben megfogalmazott célok illeszkednek a könyvtár felhasználók és a szakma által is ismert profiljához, így azok támogathatók.

A legnagyobb kihívást jelentő feladatokat az intézmény a munkaterv elején 9 pontban foglalta össze. Ezek projektjellegű tevékenységek, amelyek egy-egy nagyobb mértékű pályázati támogatásnak köszönhetően valósulhatnak meg. Fontos azonban, hogy illeszkednek az intézmény hosszú távú stratégiájához.

2019-ben a legjelentősebb fejlesztés a könyvtárbusz beszerzése lesz, amelynek a szolgáltatási tevékenységét is szakszerűen meg kell tervezni, valamint fel kell készíteni a fogadására a települések vezetőit és lakosságát egyaránt.

Az állománygyarapítási összegek, gyarapításra kerülő dokumentumok, használati mutatók tekintetében a könyvtár további bővüléssel számol.

A munkatervben bemutatott tevékenységek jó alapot adnak az könyvtár további fejlődésére, az elégedett olvasók számának növelésére.

A 2019-es munkájukhoz sok sikert kívánunk!

Budapest, 2019. 05.31.